



## BIOGRAFSKA IZLOŽBA 'DONACIJA C

PIŠE PATRICIA KIŠ

**K**ada je imala dvije godine, Nataliju Matovinović rođenu Gottlieb portretirao je slikar Ljubo Babić. Malena djevojčica pozirala je velikom slikaru u svečanoj bijeloj haljini, s kratko pošišanom plavom kosom, sjedeći okružena plišanim igračkama i slikovnicama.

Slika je nazvana po njezinom nadimku "Nacica". Danas ima 91 godinu, pijanističku karijeru iza sebe, a zbirku umjetnina koju je njezina obitelj sakupljala darovala je Strossmayerovoj galeriji HAZU. Večeras se otvara izložba posvećena donaciji.

U obiteljskoj su ostavštini djela velikana moderne, od Mencija Clementa Crnčića, preko Ferde Kovačevića, do Slavka Šohaja, zatim spomenutog Babića, Oskara Hermana i mnogih drugih. Donirane su 22 slike i namještaj. Do sada ove slike nismo imali prilike vidjeti jer ih je prilikom preseljenja u Ameriku obitelj ponijela sa sobom.

### Dva braka

Natalija, koja je po preseljenju u Ameriku promijenila ime u Natalie, bila je premlena da bi se sjećala kako ju je portretirao Ljubo Babić, no zato se vrlo dobro sjeća kada je s djedom, uglednim vukovarskim liječnikom, pozirala Ivanu Režeku.

Naslikan je nježan prizor, unuka s bijelim kečkama naslonila se na svojeg djeda. Važnija joj je u tom trenutku povezanost njih dvoje od činjenice da pozira pred platnom poznatog slikara. Djed je preminuo godinu dana kasnije. Tada joj je bilo deset godina. Rođena je 14. lipnja 1922.: - Ime Natalija dobila sam po po tetki Nataliji koja je umrla 1919., a zvali su je "Die arme Natalie" - kaže.

Majka joj je bila poznata mezzosopraniistica Anka Horvat koja je nastupala na najvažnijim pozornicama Beča i Dresdenu. I ona je na slikama iz donacije. Dama u crvenoj haljini i s crvenim sandalama te s cvijetom u kosi pozira slikaru Ivanu Tišovu:

- Moja je majka bila više izražajna nego lijepa. No, imala je ono nešto - priča.

Slika je nastala 1915., tada je Anka Horvat pjevala "Carmen". Njezina je karijera u usponu, čekaju je velike stvari. Ima četvero djece iz braka s prvim suprugom, Aleksandrom Horvatom, narodnim zastupnikom i liječnikom. Natalie se rodila u drugom braku mezzosopraniistica s liječnikom Antunom Gottliebom, njihovo je jedino dijete.

- Moj je otac kao dijete želio biti pijanist, završio je i



Pijanisticu Nataliju Matovinović naslikao je Ljubo Babić, kao dvogodišnjakinju.  
SANDRA ŠIMUNOVIĆ/CROPIX

# Ovako me Babić vidio 1924. Sliku sada ostavljam u Hrvatskoj

Natalija Matovinović poklonila je HAZU 22 do sada nepoznata djela važnih autora hrvatske moderne



Oskar Herman naslikao je kuću obitelji Gottlieb na adresi Jabukovac 37



## OBITELJI GOTTLIEB'

Muzičku školu. No, djed je želio da bude kao i on liječnik pa je otišao studirati medicinu u Beč. Moju je majku upoznao preko glazbe, zaljubio se na prvi pogled, opčinilo ga je njezino pjevanje - sjeća se Natalie Matovinović.

No, njezina je majka u tom trenutku bila u braku u koji je stupila s nepunih 18 godina, a i četvrto je dijete bilo na putu. - Otac se tada oženio jednom damom koja je bolovala od tuberkuloze i nakon dvije godine je umrla. Kasnije je otvoreno priznao da je u taj brak stupio zbog nesretne ljubavi prema majci - prisjeća se gospoda Matovinović.

Ipak, strpljenje se isplatilo i ugledna se mezzosopranistica naposljetku udala za doktora Gottlieba. Iz javnog se glazbenog života posve povukla 1924., kad je Natalie imala dvije godine. Tada se tročlana obitelj s poslugom (četvero Ankinje djece iz prvog braka ostalo je živjeti s ocem) seli u modernističku kuću na Jabukovac 37. Šareni vrt, puno zelenila, svijetle boje, hedonizam... jedna od slika Oskara Hermana iz donacije prikazuje upravo pogled na njihovu kuću iz dvorišta.

Dok promatra sliku, Natalie Matovinović zastaje pri pogledu na sobu u kojoj je svirala klavir. Ona je, naime, i po ocu i po majci naslijedila talent za glazbu, pa je kao ugledna pijanistica nastupala na mnogim pozornicama, među ostalim i s Bostonskim simfonijskim orkestrom. No, kao djevojčica nije uvijek bila oduševljena napornim vježbanjem: - Svaki put kad mi se ne bi dalo svirati, majka bi mi rekla da ću se onda školovati za doktoricu, što nikako nisam htjela. Pa sam nastavila svirati klavir - kaže. Otac, nerealizirani pijanist, bio je posebno ponosan na nju.

Muzičku akademiju završila je kao dak profesora Svetislava Stančića:

- Službeno sam vođena kao učenica profesora Vaulina jer je Stančić zbog svoje pravoslavne vjere bio za vrijeme NDH uklonjen s Akademije, ali sam kod njega počela ići na satove klavira već s devet godina. Doduše, ne zato što sam bila wunderkind, nego zato što ga je moj otac operirao - skromno navodi. Bili su u dobrim odnosima s majčinom prvom obitelji. Njezin je otac, sjeća se, uspješno operirao bivšeg supruga svoje žene, također doktora Aleksandra Horvata.

### Financirali umjetnike

Operirao je i biskupa Evangeličke crkve: - Otac je bio udovac, no zbog mame nisu se mogli ponovno vjenčati. Nakon što ga je operirao, biskup je ocu ponudio da ih on vjenča, i tako je i bilo. Tako sam ja posve slučajno rođena kao protestantkinja. Moji su roditelji u to doba, osim toga, živjeli u neposrednom susjedstvu ove crkve - živo se sjeća Natalie Matutinović.

U obiteljskoj zbirci koju je donirala najviše je radova Oskara Hermana. Ovaj ekspresionist slika, među ostalim, i obiteljske portrete. Majka Anka na Hermanovoj slici nije više mlada kao kod Tišova. Nije više crvena Car-

men, sada je ozbiljna gospoda s krznenim ovratnikom, bisernim naušnicama i ogrlicom. Otac je ozbiljan.

Oskar Herman im je, inače, daljnji rod, no oni su često i rado financirali umjetnike. Kada su živjeli na Jabukovcu, pogled je iz njihove kuće pucao na katedralu i na zagrebačke crvene krovove.

### Doktori iz obitelji

Takvog ga je, osunčanog i osvjetljenog, zabilježio Vilim Svečnjak: - Svečnjak je u nekom trenutku ostao bez novaca i živio je kod nas. Moja je obitelj bila pokrovitelj umjetnosti, smatrali su da je to jako važno. U to je doba postojalo pravo prvokupa ako bi slikar živio kod nekoga, tako smo i sakupili Svečnjakova djela - sjeća se Natalie.

No, za rata obitelj je izbačena iz svoje raskošne vi-



### Njezinu majku, slavnu pjevačicu Anku Horvat, naslikao je i Ivan Tišov

le, jer je otac bilo polužidov. Ipak, Natalie je 1945. završila Akademiju, počela je nastupati i predavati na Muzičkoj akademiji, kao asistentica, no za suprugom, doktorom Josipom Matovinovićem 1947. odlazi u Ameriku. Na zidovima američke kuće bračnog para Matovinović stajale su umjetnine sada donirane Strossmayerovoj galeriji.

A predsjednik HAZU Zvonko Kusić s obitelji se upoznao preko tog dijela liječničke priče. Znao je za Natalinog djeda, i za njezina oca: - Antun Gottlieb bio je najprominentniji kirurg, šef kirurgije na Rebru. Kasnije je vodio sanatorij na Sebrnjaku koji je u Zagrebu kolokvijalno bio poznat kao "Gottliebov sanatorij" - kaže.

No, najviše mu je, nastavlja Kusić, u njegovoj karijeri značio endokrinolog Josip Matovinović, koji je bio suprug Natalie i koji je preminuo 1998.: - Bio je veliko ime, svjetske reputacije. Puno sam naučio od njega. On je napisao prvi zakon o gušavosti, a ja drugi. Organizirao sam mu i simpozij u čast. Pokrenuo je u Americi stipendiju od milijun dolara za školovanje studenata zagrebačkog Medicinskog fakulteta. ●